

Til Kommunal- og moderniseringsdepartementet
 Postboks 8112 Dep
 0032 Oslo

Vår dato: 08.05.2018
 Deres dato: 12. februar 2018
 Vår ref: ILR
 Deres ref: 17/5047-11

Høringsinnspill fra Abelia:

Regionreformen – høring av rapport fra ekspertutvalget som har vurdert nye oppgaver til fylkeskommunene

Abelia er NHOs landsforening for kunnskaps- og teknologibedrifter, vi har ca. 2.100 medlemsbedrifter med nærmere 50.000 ansatte over hele landet. Abelia har medlemmer innenfor blant annet IKT, undervisning, forskning, konsulenttjenester, innovasjonsselskaper, kreative virksomheter og interesseorganisasjoner. Gjennom ny kunnskap og ny teknologi bidrar de til fornying av norsk næringsliv, omstilling i offentlig sektor og løsninger som bidrar til at verden når FNs bærekraftsmål.

Kunnskaps- og teknologibedrifter representerer en stadig større andel av norsk verdiskaping og sysselsetting, og er samtidig avgjørende for innovasjon i alle andre næringer og i all offentlig virksomhet.

Vi viser til departementets høringsbrev av 9. februar om høring av rapporten fra ekspertutvalget som har vurdert nye oppgaver til fylkeskommunene. Abelia tilslutter seg høringssvaret til NHO, og vi ønsker i tillegg å gi våre kommentarer til rapportens omtale av innovasjon- og forskningspolitikk, som er avgjørende for å sikre næringen nye arbeidsplasser, gode rammebetingelser og vekstvilkår i Norge.

Innledning

Ekspertutvalgets utgangspunkt er, slik Abelia oppfatter det, hovedsakelig forvaltnings- og demokratiaspektet knyttet til regionreformen. Rapporten bærer derfor preg av at selve organiseringen av forvaltningsoppgavene settes foran effekten av, og de reelle målsetningene for, den politikk som omhandler forskning, innovasjon og verdiskaping. Som en konsekvens har utvalget vært for opptatt av fylkeskommunens rolle og hvilke oppgaver som teknisk er mulig å overføre, og ikke i tilstrekkelig grad vurdert hvilken organisering og hvilke tiltak som bidrar til den samlede regionale og nasjonale verdiskapingen.

Det store spørsmålet som bør adresseres er hvilken samlet organisering og ansvarsfordeling mellom virkemiddelaktørene og de nye regionene, som er best egnet for å ivareta målene om økt verdiskaping og flere arbeidsplasser i hele landet, og som tåler et norsk kostnadsnivå gjennom utvikling av unike konkurransefortrinn.

Vi mener det er flere gode grunner til en sterkere forankret og mer effektiv regional næringspolitikk, men mener at det kan oppnås gjennom en mer avklart rollefordeling mellom nasjonale og regionale aktører.

Abelias viktigste innspill

- Vurderingen av oppgavefordeling må ta utgangspunkt i hva som er mest effektivt og styringsdyktig, ikke hva som er praktisk mulig.
- Flytting av oppgaver må konsekvensutredes før et eventuelt vedtak. Særlig må det vurderes hvordan dagens organisering bidrar til utvikling av virksomhet i hele landet, og om en flytting av oppgaver til fylkeskommunene kan svekke utvikling av virksomheter i hele landet snarere enn å fremme en slik utvikling.
- Abelias vil advare mot å overføre næringsrettede forskningsmidler fra Forskningsrådets nasjonale koordinerende konkurransearena til 11 regionale forskningsfond.
- Siva bør videreføres og utvikles til en rendyrket nasjonal konkurransearena for de beste nærings- og innovasjonsmiljøene gjennom å overta ansvaret for all indirekte nasjonal virkemiddelbruk rettet mot innovative miljøer som inkubatorer, klynger og testsentre på toppnivå. Næringshageprogrammet kan overtas av regionene.

Forskningsrådet

Perspektivmeldingen, Produktivitetskommisjonen og områdegjennomgangen av Forskningsrådet adresserer behov for effektivisering i offentlig forvaltning generelt. Områdegjennomgangen av Forskningsrådet følges opp i rådets arbeid med porteføljestyling.

Gjennomganger av Forskningsrådets virksomhet som Produktivitetskommisjonens rapport, Områdegjennomgangen, OECD-evalueringen av det norske innovasjonssystemet og fagevalueringer som Teknologievalueringen som i stor grad retter seg mot næringsrettet forskning, peker også alle på behov for å sikre høy kvalitet i prosjektene.

Disse gjennomgangene samt forarbeidene til EUs niende forskningsprogram (FP9), understreker behovet for et offentlig virkemiddelapparat som bygger opp under overordnede strategier for å løse samfunnsproblemstillinger. I European Innovation Council snakker man om *co-creation* og *co-shaping* i virkemiddelapparatet. I Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning vektlegges felles nasjonale FoU-strategier. I UK slår man sammen flere sektor-forskningsråd for å hente ut synergier i en tid med raske endringer og behov for felles retning.

Abelia mener at de næringsrettede forskningsmidlene må ses som en helhet, slik det nå gjøres i Forskningsrådet. Med mange bevilgende departementer, har Forskningsrådet en viktig rolle i å samordne, koordinere og strukturere virkemidler slik at forskningsmidlene følger opp politiske prioriteringer, treffer dagens og morgendagens behov i næringslivet, og utfyller og forsterker hverandre. Behovet for samordning tilsier enhetlig forvaltning av virkemidlene. Abelias mener at utvalgets forslag bryter med retningslinje nr 4 i utvalgets rapport, som sier at

Oppgaver som krever stor grad av samordning, og/eller oppgaver som har store kontaktflater med hverandre, bør legges til samme forvaltningsorgan,

og retningslinje nr 5:

Oppgaver som av ulike årsaker ikke skal la seg påvirke av lokalpolitiske forhold, bør være et statlig ansvar. Staten bør ha ansvaret for oppgaver som forutsetter et nasjonalt helhetsgrep for god oppgaveløsning.

Utvalget beskriver deler av de næringsrettede forskningsmidlene i Forskningsrådet, samlet ca. 4,3 milliarder kroner, og foreslår at fylkeskommunene får ansvar for om lag halvparten av det offentlige innsats for næringsrettet forskning. En så omfattende endring som her foreslås, kan man forvente får konsekvenser for kvalitet, relevans og strategisk innretning i forskningen, og ikke minst for effektivitet og ressursbruk i forvaltning av forskningsmidlene. Rammeoverføringer til 11 fylker må antas å reflektere innbyggerantall og operasjonaliseres gjennom utvikling av 11 nye regionale konkurransearenaer – i praksis 11 regionale forskningsråd. Det vil føre til at noen bedrifter i svake forsknings- og innovasjonsfylker vil få finansiert prosjekter som de ellers ikke ville nådd opp med nasjonalt. Motsatt vil bedrifter i sterke forsknings- og innovasjonsfylker ikke nå opp på grunn av innlåsing av midler i sitt fylke som er for små for å matche antallet gode prosjekter. Samlet sett vil det føre til lavere bedrifts- og samfunnsøkonomisk avkastning av offentlig finansierte virkemidler for forskning og innovasjon.

Av rapporten går det ikke frem om de ulike skisserte modellene er konsekvensvurdert, noe vi mener er en stor svakhet.

Enhetlig ansvar for innovasjonsselskapene

Abelia mener at det er av stor verdi at de beste innovasjonsmiljøene i landet konkurrerer på nasjonale konkurransearenaer når det gjelder klyngefinansiering, inkubatorfinansiering og testsentre. Inkubatorene er et tilbud for innovative oppstartsbedrifter med globale vekstambisjoner fra dag én. Nasjonale programmer for klynger og inkubatorer finnes i de fleste avanserte økonomier, men det er også vanlig at det regionale nivået bidrar som oppdragsgiver og den som finansierer. Det skjer fordi de direkte effektene i form av verdiskaping, arbeidsplasser og økte skatteinntekter som vellykket innovasjonsdrevet vekst fører til, oppleves mest direkte og aller sterkest på det regionale nivået.

Siva har en unik mulighet til å understøtte effektive og høypresterende regionale økosystemer for innovasjon, og Abelia mener derfor at Siva derfor bør overta hovedansvaret for klyngeprogrammene fra Innovasjon Norge. På den måten kan innovasjonsselskapenes operatøransvar for klynger, inkubatorer og testsentre ses i sammenheng, slik at det over tid utvikles større og mer slagkraftige innovasjonsselskaper.

Det er en universell erfaring hos innovasjonsselskapene at det kreves en økonomi av en viss størrelse for å kunne drive effektivt og målrettet. Siva har derfor en strategisk rolle som deleier og programeier, og et mer rendyrket Siva bør derfor være den nasjonale konkurransearenaen for de beste nærings- og innovasjonsmiljøene gjennom å overta ansvaret for all indirekte nasjonal virkemiddelbruk rettet mot innovative miljøer som inkubatorer, klynger og testsentre på toppnivå.

***

Vi ønsker departementet lykke til med arbeidet, og ser frem til videre dialog om disse temaene.

Med vennlig hilsen,

Håkon Haugli
Administrerende direktør i Abelia